

Cutty Sark

Contributed by lakosm

2004. October 18. Monday 20:44

Last Updated 2007. August 30. Thursday 09:15

There are no translations available1954 3ta 3ill mai hely3n a Cutty Sark em3ket 3ill3-tva az angol kereskedelmi haj3z3s3nak 3s a haj3z3s3s aranykor3nak legnevesebb tenger3seinek.

A Cutty Sark az utols3, a legszebb, a leggyorsabb 3s a legmodernebb darabja a Kinai Klipper t3-pus3 haj33knak. Szinte minden a haj33t illet3 jelz3 el3 oda lehet tenni a leg sz3csk3jt, hiszen a Cutty Sark tagadhatatlanul a legt3k3letesebb haj33 volt sz3zad k3zep3n a K3-n3b33l te3jt sz3ill3-t33 klipperek versenyeire legal3bb annyian fogadtak, mint az Epsom Derby legkeresettebb lova. A klipperek nemcsak a leggyorsabb haj33 c3-m33rt szelt3k az 3ce3in hajait, hanem 3k sz3ill3-tott3k a friss te3t 3zsi3b33l. A gy3ztes haj33 tulajdonosa a fogad3sokb33l kisebb vagyont kaphatott m3-g a kapit3ny olyan h3-rn3vre tett szert ami 3lete v3g3ig j33l fizet3 3ill3st biztos3-tott. A haj33k Angli3b33l 3ltal3nos fogyaszt3si c3 sz3ill3-tottak a t3jvol keletre illetve Ausztr3li3ba majd Sanghajban vagy Foochowban v3rt3k a friss tearakom3ny. A leg3nys3g sz3m3ra nemcsak a k3zelg3 verseny okozott frusztr3ci3t, hanem a megfelel3 min3s3g3 3s a meg3lhet3s33ket biztos3-t33 megfelel3 3ru rakom3ny beszerz3se is. Sz3mos esetben kik3t3r3l kik3t3re haj33zva alkudoztak a friss tea 3r3ra. Nagyj3b33l 3 font vagy enn3l kevesebb volt az az 3r ami3rt m3j3f3l k3bm3ter te3t 3 volt megvenni 3s Angli3ban a t3bbsz3r3s33rt eladni. Hangulatot fokozta m3g az is, hogy haj33k tucatjai v3rtak berakod3sra 3-gy azok sz3m3-thattak a legnagyobb haszonra, akik a j33 3r mellett el3k3nt tudtak berakodni. M3g a Szezi Csatorna 3tad3sa ut3in is nagy j3v3t j33soltak a vitorl3sokra szemben a gyorsabb g3zhaj33kkal, mert a tea jobban meg3rizte arom3j3t, ha fa haj33ban sz3ill3-tott3k. A tea ir3nti n3vek3 kereslet 3-gy hossz3 ideig biztos3-totta a vitorl3 alkalmaz3s3t a modernebb 3s gyorsabb g3zhaj33kkal szemben. Miut3n a vitorl3sokat megrakodt3k 3s a foly33 torkolatban tal3lhat3 kik3t3kb3l kivontatt3k a ny3-lt tengerre, 3dv3z3l3 l3v3sek k3zepette elindult a verseny. A gy3 az volt aki el3sz3r 3rkezt meg Londonba a k3zel 100 napos viszontags3gos 3t ut3in. Minden haj33tulajdonos egyetlen c3l t3z3tt ki mag3nak m3gpedig a 3z Nagy Haj33verseny3 megnyer3s3vel elh3d3-tani a leggyorsabb haj33nak j3szalagot. 3 Bernard Wymouth tulajdon3ban 3ill3 Thermopylae volt a kor leggyorsabb haj33ja, amely 3ill3-t33lag egyszer 60 nap alatt tette meg a London Melbourne utat. Wymouth egy aranykagyl3 szerel3tett a f3rb3cra, ezzel is jelezve a Thermopylae fels3bbrend3s3g3t. A Cutty Sarkot a Thermopylae leg3z3s3re 3p3-tett3k. John 'White Hat' Willis, a hatalmas vagyonokat vesztett 3s rengeteg csal3d3s 3rt Lammernuir 3s Whiteadder nev3 haj33inak sorozatos kudarcai miatt elhat3rozta, hogy meg3p3-teti a legek haj33j3t. Willis nem volt az a t3-pus, aki k3nyen feladta volna, de miut3n meg3p3-tette a Tweed nev3 haj33j3t m3gsem volt el3gedett. B3r a Tweed szinte a leggyorsabb haj33 volt, t3l nagyonak bizonyult a teasz3ll3-t3shoz. Willisnek m3r ekkor egy 3jabb haj33 3p3-t3s3n j3rt az esze. Hercules Lintonnal, a glasgowi Scott & Linton, fiatal tervez3j3vel egy3ttm3k3dve sz33letett meg a Haj33 els3, m3g jegyzet3zet lapjaira lerajzolt, v3z3lata. Az 3tlegz3d3k a Tweedn3l kev3sb3c3kerek orrot, sz3g3letesebb tat3 3s dupla, indiai t3lyg3l3 k3sz33t felterveztek a Haj33nak, 3-gy az stabilabb lett 3s k3nyebben tudta kihaszn3lni a nagyobb szeleket. Scott & Linton sohasem 3p3-tett m3g hasonl33 nagys3g3 haj33t, 3-gy referenci3nak sem volt rossz. Willisnek kihaszn3lva a helyzetet 16,150 fontot fizetett a Haj33 3p3-t3inek. Csak, hogy 3r3keltess3k, hogy az 3sszeg mennyire kev3s volt, a haj33m3 hely anyagilag cs3d3t jelentett m3g a munka befejez3se el3tt. 1869 november 22-3n v3g3l is v3-zre bocs3tott haj33k haj33j3t, minden id3k legt3k3letesebbnek tartott kereskedelmi forgalomban haszn3lt klipper3t a Cutty Sarkot. M3r a haj33 l3tv3nya, kifinomult vonalai is sejtett3k rendk3v3li k3pess3geit. A Cutty Sark 1872-ben el3sz3r sz3llt versen a Thermopylaeal. 1872 j3nius 17-3n mindk3t haj33 egyszerre hagyta el Sanghaj kik3t3j3t 3s Fokv3rost 3rintve London fel3 indultak. Az 3t Borne3ig tart3 els3 szakasz3n mindk3t haj33 j33 sz3l mellett gyorsan haladt. J3lius k3zep3ig fe mellett haladt 3m ekkor a Cutty Sark a d3li-keleti 3ramlatokon haj33zva 3s a szeleket jobban kihaszn3lva szinte rep33lt a v3-zen. A haj33napl3 szerint m3r mintegy 400 tengeri m3rf3ldelel j3rt a Thermopylae el3tt, amikor bek3vetkezett a nem v3rt katasztr3fa. Elt3rt a korm3nylap3t. A tulajdonos testv3re, Robert Millis ragaszkodott, hogy D3l Afrik3ban jav3-ts3k meg a t3rt3tt korm3ny, de Moodie kapit3ny az azonnali helyre3ll3-t3s mellett 3rvelt. A k3t szinte 3lre ment egym3ssal, de a kapit3ny 3rvei bizonyultak hathat3sabbnak. 5 nap fesz3-tett munka ut3in, amely alatt a Cutty Sarkot csak az 3ramlatok sodort3k a kedvez3 sz3l ellen3re, megjav3-tott3k a korm3nyt 3s az akkorra m3r 50 m3rf3ldelel el3tt3k j3r3 Thermopylae nyom3ba eredtek. A Cutty Sark okt3ber 18-3n 5 nappal a Thermopylae ut3in 3rkezt meg Angli3ba 3s b3r a versenyben csak a m3sodikak lettek, a dics3s3get m3gis Moodie kapit3ny aratta le. Moodie viszonya megromlott a tulajdonossal 3s az elismer3s ellen3re lemondott. Nem kis h3-rnev3t g3zhaj33k kapit3nyak3nt 3lregb3-tette. A XIX sz3zad utols3 3vtized3re a g3zhaj33k v3g3l 3rtvett3k a teasz3ll3-t3sban a meghat3roz33 szerepet. A Szezi Csatorna meg3p3-t3se ut3in fele id3 alatt tett3k meg a London K3-na utat, megb3zhat3bbak voltak 3s a tea ir3nti min3s3gi k3vetelm3nyek cs3kken3se miatt a vitorl3sok szerepe kezdett a h3t3rbe szorulni. 8 3v dics3s3ges szolg3lat ut3in a Cutty Sark m3sodrang3 3s min3s3gen aluli 3rut sz3ll3-tott a Ausztr3lia k3z3t, sz3cnel a rakt3rben ing3zott az 3t3dik kontinenst3l K3-n3jig 3s vissza, 3s szinte teljesen felmer33lt. B3r vitorl3zat3t 3talak3-tott3k, fokozva a haj33t gyors3jg3t, John Willis 3gy gondolta, hogy a Cutty Sark akt3-v versenyz3i korszaka v3get 3rt. A t3rt3nelem bebizony3-totta, hogy a Cutty Sark a legzordabb vizeken is meg3llt hely3t, bev3lva a hozz3 f3z3tt rem3nyeket, 3s haj33 legem3kezetesebb f3nykora m3g csak ezut3in kezd3d3t3 a Cutty Sark a J3rem3nys3g fok3t megker3lve haj33zott Ausztr3li3ba ahonnan a Horn fokot megker3lve j3tt vissza Eur3p3ba. Minim3lis id3t t3lve a kik3t3kben a Cutty Sark folyamatosan 3ton volt. Richard Woodget kapit3ny3ga alatt a Cutty Sark a cs3csra 3rt. Woodget a v3g3letekig kihaszn3lta a haj33ban 3s a leg3nys3gben rej3 lehet3s3geket, megd3nt3tt minden l3tez3 rekordot 3s k3zel f3l tucatszor leg3zte a Thermopylae. 1895-t3l egyre kevesebb anyagi haszonnal kecsegtetett a Cutty Sark 3zemeltet3se, 3-gy tulajdonosa eladta a Portug3lokknak. 27 3vi

dicstelen, Ájm hátsó szolgálat utájn Wilfred Dowman kapitány első IÁjtÁjsra beleszeretett a Cutty Sarkba Ács visszavásárolta a hajót. A Cutty Sark ekkor ÁjjÁjszÁletett Ács Ájra angol lobogót kÁjtÁttek ki a hajó ÁjrbÁcÁjra. Ávtizedek alatt a Cutty Sark elvesztette eredeti felÁpÁ-tÁcsÁt, lecserÁltÁk az ÁjrbÁcokat Ács vitorlÁjzata sem hasonl a klippereknl megszokottra Ájm Dowman, majd halÁjla utájn Ájzvegye, pÁnzt, idÁt Ács energiÁjt nem kÁ-mÁlve visszaalakÁtotta a hajót annak eredeti formÁjÁjra. A Cutty Sark a II. vilÁghÁjborÁ vÁgÁig a tengerÁsz akadÁmia trÁninghajÁja volt, majd 1951-ben kerÁlt Greenwichbe Ács 1954-ben kiÁllÁ-ttÁjk a szÁjrazdokkba.

Á